

การบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า BASIC EDUCATIONAL CURRICULUM MANAGEMENT FOR THE NEXT DECADE

ดร.สำเร็จ อ่อนสัมพันธุ์¹

บทนำ

หลักสูตรเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในการจัดการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายเพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศกำหนดแนวทางในการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ เจตคติและค่านิยมในการนำพาประเทศไปสู่ความเจริญในทุกๆ ด้าน ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติที่ต้องการให้หลักสูตรช่วยพัฒนาบุคคลต่างๆ ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถกำหนดแนวทางในการประกอบอาชีพตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเอง บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไปช่วงเวลาหนึ่งหลักสูตรที่สร้างขึ้นมานั้นอาจจะไม่สนองความต้องการของบุคคลและสังคม สืบเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การปกครอง นโยบายจากภาครัฐ และการปรับตัวทางเศรษฐกิจจึงจำเป็นต้องปรับปรุงพัฒนา หรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้มีความเหมาะสม เพื่อคุณภาพของผลผลิตที่สนองตอบต่อการเปลี่ยนแปลงนั้น

ประเด็นสำคัญที่น่าสนใจและได้รับการกล่าวขวัญกันในสังคมในขณะนี้ คือ การที่กระทรวงศึกษาธิการกำลังดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้ทันสมัยมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้น สาเหตุสำคัญที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตร คือ 1) เพื่อความเป็นสากลเนื่องจากภายใน 31 ธันวาคม พ.ศ.2558 ประเทศไทยต้องเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) 2) เด็กเครียด เรียนวิชามาก เรียนในห้องมากเกินไป 3) อันดับคุณภาพการศึกษาในระดับนานาชาติที่ถูกลดลงเรื่อย ๆ จากการประเมิน International Institute for Management Development (IMD) ครั้งที่ 10 การศึกษาไทยถูกจัดเป็นอันดับที่ 54 จาก 60 ประเทศ 4) ผลการประเมินจากที่ประชุมเศรษฐกิจโลก World Economic Forum (WEF) Report 2012-2013พบว่าการศึกษาไทยอยู่อันดับ 8 ในอาเซียน จากผู้เข้ารับการประเมิน 8 ประเทศ

ไม่รวมลาวและพม่า (ไม่เข้ารับการประเมิน) 5) ในปี 2012 ผลการสอบในระดับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment : PISA) อยู่ในอันดับที่ 50 จาก 65 ประเทศ ซึ่งในเรื่องนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน : สพฐ. มีการเตรียมความพร้อมที่จะปฏิรูปหลักสูตรและตำราแต่ละระดับที่นักวิชาการอย่าง รศ.ดร.สมพงษ์ จิตระดับ อาจารย์จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้แนวคิดหลักสูตรของ สพฐ. ใช้ เป็นเวลานานแล้ว และเป็นหลักสูตรที่ทำให้เด็กต้องเรียนเนื้อหาหนัก ซ้ำซ้อน แต่ได้ผลสัมฤทธิ์ต่ำ เด็กไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ขณะที่เนื้อหาหลักสูตรยังไปเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดต่างๆ บังคับให้ครูต้องสอนตามเนื้อหา ซึ่งเท่ากับว่าเด็กจะมีเวลาไปทำกิจกรรมน้อยมาก การปฏิรูปแบบปรับเล็กนั้นไม่เหมาะสม จะต้องเปลี่ยนหลักสูตร โดยทิ้งหลักสูตรเดิมแล้วทำหลักสูตรใหม่ขึ้นมาแทน (เว็บไซต์ เดลินิวส์)

หลักสูตรคืออะไร? อะไรเป็นเป้าประสงค์? แล้วส่งผลกระทบต่อผู้เรียน ครู และผู้บริหารอย่างไร วิธีการที่เรากำหนดหลักสูตรในส่วนที่สะท้อนวิธีการเข้าถึงสิ่งเหล่านี้ได้อย่างไร หลักสูตรมีความหมายว่า เป็นแผนสำหรับการปฏิบัติ หรือเขียนข้อความ ซึ่งครอบคลุมถึงยุทธศาสตร์สำหรับความสำเร็จ ตามเป้าหมายที่ต้องการ (Lunenburg and Ornstein, 2008 : 404) ขณะที่คอนเนลลีและคณะ (Connelelly and Others, 2008 : ix) กล่าวว่า หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งหนึ่งของการยิ่งใหญ่ที่สุดของการขับเคลื่อนชุดของกิจกรรมในการจัดการศึกษาเมื่อมาดูความหมายจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (online) ให้ความหมายของหลักสูตรว่าเป็นหลักประมวลวิชาและกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในการศึกษาเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือที่วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537 : 12) ได้ให้แนวคิดหลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทั้งปวงที่จัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพสากล มาตรฐานความเป็นชาติไทยและมาตรฐานที่ชุมชนท้องถิ่นต้องการ

¹อาจารย์ คร.ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง แผนสำหรับการปฏิบัติ ที่ครอบคลุมถึงยุทธศาสตร์มุ่งให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมาย ที่ต้องการและมวลประสบการณ์ทั้งปวงที่จัดให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพสากล มาตรฐาน ความเป็นชาติไทยและมาตรฐานที่ชุมชนท้องถิ่นต้องการ

หลักสูตรสำหรับทศวรรษหน้า

ในฐานะที่ผู้เขียนเคยปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการ โรงเรียนฝ่ายวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษามาตั้งแต่ พ.ศ.2539 ถึง พ.ศ.2550 แต่ถ้านับจากการเป็นครูก็เริ่มตั้งแต่ พ.ศ.2521 ผ่านประสบการณ์การใช้หลักสูตรตั้งแต่หลักสูตรมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งแต่ละฉบับต่างมีจุดแข็งแตกต่างกันออกไป เน้นจุดอ่อนก็ต้องมีมากบ้างน้อยบ้างขึ้นอยู่กับปัจจัยหลัก ปัจจัยพื้นฐาน ความต้องการ นโยบายและปัญหา อุปสรรคใน ขณะนั้น และเมื่อปัญหาเกิดขึ้นมาว่าเด็กไทยสอบแข่งขัน สู้นานาชาติไม่ได้ อันดับคุณภาพทางการศึกษาก็ลดลงเรื่อยๆ แต่ไม่ว่าหน่วยงานใดมาวัดคุณภาพการศึกษา หรือไม่ว่าจะวัด แบบใดเด็กไทยก็ดูเหมือนว่าจะอยู่ท้ายๆ อยู่ๆไปทำไมดี ก็มีแพะ ตัวหนึ่งที่รับผิดชอบเรื่องนี้ แพะตัวนี้ชื่อ “หลักสูตร” ครับ ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายที่จะปรับหลักสูตรให้เหมาะสม

การปรับเปลี่ยนหลักสูตรเป็นเรื่องใหญ่และละเอียดอ่อน ไม่ใช่สักวาจะเปลี่ยนก็เปลี่ยนจะต้องมีและใช้ฐาน ข้อมูลที่ เพียงพอและรอบด้านที่มาจากกรณีวิจัยหรือการประเมินหลักสูตร ที่แสดงให้เห็นว่าการขับเคลื่อนหลักสูตรมีปัญหาใดเกิดขึ้นบ้าง ระหว่างการใช้หลักสูตรนี้ จะปรับย่อยหรือปรับใหญ่ ซึ่ง กระทรวงศึกษาธิการเองมองว่าการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผ่านการบังคับใช้มาครบวงจร 6 ปี พอสมควรที่จะเปลี่ยนแปลงได้แล้ว เพราะถ้าใช้ต่อไป เด็กก็สอบ PISA สู้ต่างชาติไม่ได้ แต่การจัดทำหลักสูตรใหม่ ของกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าวมีความน่าสนใจในหลายประเด็น เพราะเป็นการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร (Curriculum Change) มากกว่าการปรับปรุงหลักสูตร (Curriculum Improvement) เนื่องจากในการจัดทำหลักสูตรครั้งนี้เป็นการแก้ไขหลักสูตร เดิมให้มีสภาพที่แตกต่างจากหลักสูตรเก่าที่มีอยู่แล้ว โดยมีการ เปลี่ยนแปลงโครงสร้างส่วนใหญ่ของหลักสูตร (สังค อุทรานันท์. 2532 : 30 - 34 และนิรมล ศตวุฒิ. 2548 : 5 - 6) เน้นอนว่า การปรับหลักสูตรแต่ละครั้งต้องใช้เวลา ความละเอียดรอบคอบ

จะ “สุกเอาเผากินมิได้” จะต้องมีการปรับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดใหม่ ที่สำคัญจะต้องมีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโลก (Globalization) ในอนาคตอย่างเหมาะสม

โลกปัจจุบันเปลี่ยนเร็วเนื่องจากความก้าวหน้าทาง เทคโนโลยี การสื่อสารและวิทยาศาสตร์ เน้นอนการศึกษาไทย ก็ต้องเปลี่ยนด้วยเช่นกัน ท่าน ศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ พูดถึงแนวโน้มของการศึกษาไทยในครึ่งทศวรรษหน้า ท่านไปบรรยายพิเศษในพิธีเปิดงานบริหารสัมพันธ์ที่มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุบลราชธานี ในที่นี้ขอนำเสนอในส่วนของการศึกษา- ขั้นพื้นฐานและที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ครับ

1. จะมีหลักสูตรใหม่เกิดขึ้นจำนวนมาก สถาบันการศึกษา มุ่งพัฒนาหลักสูตรใหม่ๆ เพิ่มขึ้น โดยมีการบูรณาการหลายศาสตร์ เข้าด้วยกัน
2. หลักสูตรนานาชาติเพิ่มมากขึ้น มีการเปิดหลักสูตร ภาษาต่างประเทศมากขึ้น เช่นภาษาอังกฤษ จีน ญี่ปุ่น ฯลฯ
3. การจัดการศึกษาจะมีความเป็นสากลมากขึ้น เกิด การเชื่อมโยงทุกด้าน
4. ความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสทางการศึกษาลดลง มีการเข้าถึงการศึกษาได้หลากหลายช่องทาง
5. โอกาสรับบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น เนื่องจากสภาพของเสรีทางการศึกษา สามารถเรียนรู้ได้ ทั้งใน และต่างประเทศ

ในแต่ละข้อที่ท่าน ศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ให้ความเห็นไว้จะเป็นตัวอย่างที่น่าคิดคำนึงในการจัดทำ เปลี่ยน หรือปรับหลักสูตรหลายประเด็น สืบเนื่องมาจากอิทธิพลและ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใน ยุคปัจจุบันและอนาคต และให้ความเห็นว่าปัญหาของการจัด การศึกษาของไทยยังมีช่องว่างและปัญหา 3 ประการ คือ 1) การเกิดช่องว่างด้านคุณภาพในการจัดการศึกษาสืบเนื่องจาก ชื่อเสียง เงินทุน เทคโนโลยี บุคลากร ใครพร้อมกว่าได้เปรียบ 2) การสอนคุณธรรมจริยธรรมยังไม่มีความแน่นแต่การแข่งขัน การเอาชนะ เน้นแต่วิชาการ ละเลยคุณธรรม 3) การสอนภาษา ต่างประเทศยังไม่มีคุณภาพ ครูผู้สอนมีความสามารถด้านภาษา ต่างประเทศค่อนข้างต่ำซึ่งข้อคิดเหล่านี้ที่น่าสนใจที่จะนำไปเป็น สารสนเทศสำหรับการพัฒนาหลักสูตรและเมื่อมีประเด็นต่างๆ สำหรับการพัฒนาหลักสูตรแล้วเราควรมีการพิจารณาว่าหลักสูตร ในต่างประเทศเขามีการพัฒนาไปแล้วอย่างไร

เราลองพิจารณาหลักสูตรในต่างประเทศบ้างว่าเขา เป็นอย่างไร สหรัฐอเมริกาทำการวิจัยที่พยายามจะจับ (Catch up) จุดเด่นของหลักสูตรทั่วโลกกับหลักสูตรมาตรฐาน 44 รัฐใน

อเมริกา มุ่งไปที่หลักสูตรของฟินแลนด์กับของสิงคโปร์ การวิจัยมุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้ทักษะหลักและความรู้อย่างลึกซึ้ง (deep learning) นำไปสู่ความสำเร็จในระดับที่สูงขึ้นสำหรับนักเรียนทุกคน หลักสูตรในอนาคตจะต้องปรับให้สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละบุคคล จัดทักษะเพิ่มเติมที่จะสร้างเส้นทางใหม่ๆ ในการเรียนรู้ เช่น ความรู้พื้นฐานทางดิจิทัล (digital literacy) มาตรฐานหลักเพียงอย่างเดียวไม่อาจเพิ่มความสำเร็จแต่จะต้องผสมผสานด้วยวิธีสอนและการประเมินผล ที่จะมีส่วนช่วยปูทางสู่ความสำเร็จมาเกร็ด มีด (Margaret Mead) กล่าวไว้ใน Education - 2025 เรื่อง หลักสูตรสำหรับอนาคต (Curriculum of the Future) ว่า เรากำลังอยู่ในจุดที่เราต้องจัดการศึกษาให้กับลูกหลานของเราในสิ่งที่ไม่มีใครรู้ทั้งในอดีตและต้องเตรียมความพร้อมให้โรงเรียนสำหรับสิ่งที่ยังไม่มีใครรู้ในอนาคต จากงานวิจัยของมาร์ซาโน (Marzano) ที่ทำไว้ในปี 2003 ตั้งกรณีศึกษาว่าสิ่งหนึ่งที่เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดในความสำเร็จของนักเรียนในโรงเรียนคือการรับประกันและการมีหลักสูตรที่ประสบผลสำเร็จได้ เป็นหลักสูตรที่รับประกันโอกาสการเรียนรู้และให้เวลาอย่างเพียงพอ สิ่งที่เราควรทำในขั้นตอนแรกๆ คือต้องถือว่าเนื้อหาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักเรียนทุกคนและเพื่อให้เกิดความเป็นไปได้ควรลดเนื้อหาจากมาตรฐานของรัฐลงบ้าง

• ความเพียงพอของเนื้อหาสาระวิชา แนวคิด และหัวเรื่อง

• ทักษะทางปัญญา ทักษะการคิด การแก้ปัญหา

• ความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวกับการอ่านอย่างมีจุดหมาย การเขียน การอภิปรายที่เป็นพื้นฐานเบื้องต้นของเนื้อหาและทักษะการคิด

สำหรับการศึกษาทั่วโลก (Global Education) ใน ค.ศ.2025 ทำให้มองเห็นความสำคัญของความรู้พื้นฐานและทักษะในการอ่านยวความสะดวกในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการวิเคราะห์ แต่ยังคงพบว่าส่วนใหญ่ของการวิจัยแบบดั้งเดิมไม่สนใจวิธีการใหม่ๆ ในการที่นักเรียนเรียนรู้ เทคโนโลยีสามารถอ่านยวความสะดวกในการครอบครองความรู้พื้นฐานผ่านการมีส่วนร่วมอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้นนักเรียนในหลักสูตรและถูกเอียงในความรู้อย่างแท้จริงจะมีความจำเป็นซึ่งหมายถึงรวมถึง

ความรู้ในโลกดิจิทัล <https://education-2025.wikispaces.com/Curriculum+of+the+Future>

แนวโน้มสามประการที่จะกำหนดอนาคตของหลักสูตร

ความก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยีและการเพิ่มขึ้นของการเชื่อมโยงอย่างต่อเนื่องของโลกผ่านเทคโนโลยีแบบดั้งเดิมและยุคดิจิทัลเป็นการยากที่จะหลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลงในหลักสูตรสำหรับปี 2025 จากการเขียนในบล็อก KQED/Mind/Shift, Tina Barseghian (2011,4 กุมภาพันธ์) ได้รายงานถึงแนวโน้มสามประการที่จะกำหนดอนาคตของการศึกษาคือ

1. การส่งสารแบบดิจิทัล (Digital Delivery) ด้วยอินเทอร์เน็ต ครูและนักเรียนจะย้ายการเรียนรู้จากตำราเรียนแบบดั้งเดิมไปเป็นรูปแบบของการจัดส่งแบบดิจิทัลด้วยวิธีการใหม่ เช่น แอปพลิเคชัน ของ Google เพื่อการศึกษา มุ่งเน้น “หนังสือดิจิทัล” ที่จะกลายเป็นกระแสหลักมากขึ้น “หนังสือ” แบบเดิมจะกลายเป็นล้าสมัย เมื่อผู้คนสามารถปฏิสัมพันธ์กันได้มากขึ้นทั้งทางร่างกายและสารสนเทศของพวกเขา

2. ความสนใจ : แรงขับ (Interest : Driven) คำว่า การเรียนรู้ที่ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางไม่ใช่ของใหม่ แต่เทคโนโลยีใหม่จะช่วยให้ความสนใจของนักเรียนประสบผลสำเร็จได้ง่ายขึ้นกว่าเดิม จะเห็นว่านักเรียนมีส่วนร่วมมากขึ้นในการเรียนรู้ของตนเอง ใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้เป็นรายบุคคล

3. ทักษะ (Skills 2.0) การได้ข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ตได้รับการเปรียบกับการจับน้ำจากก๊อกน้ำดับเพลิง นักศึกษาจะต้องมีทักษะในการ “ยกระดับการเลือกสรรภูมิปัญญาที่ถูกสร้างขึ้นบนอินเทอร์เน็ต” โดยการนำหลายแหล่งที่มาของข้อมูลและการเชื่อมต่อที่สามารถนำมาใช้ได้

เมื่อเรามาศึกษาการศึกษาของประเทศจีน ซึ่งได้ออกแบบระบบการศึกษามาตั้งแต่เปิดประเทศ ปฏิรูปการศึกษาตั้งแต่ปลายยุค 70s (ช่วงระหว่าง 1970-1980) ที่เริ่มต้นการเปลี่ยนแปลงจากลักษณะพื้นฐานทางสังคมร่วมกัน ภายใต้ “การกำหนดเป้าหมายสู่ความทันสมัย เป้าหมายสู่อนาคตและเป้าหมายสู่โลก” การดำเนินการตามแนวทางผ่านไปกว่าสามทศวรรษสะท้อนให้เห็นถึงการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และได้รับแรงผลักดันตั้งแต่ปี 2001 ที่จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อกระตุ้นการจัดการศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21 ทำให้เกิดผลในการปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากด้านเนื้อหาและการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้น 1-12

¹Skill 2.0 หมายถึง ทักษะการเปลี่ยนแปลงที่มีความรวดเร็วและกว้างไกล เป็นการตอบสนองกับทักษะที่เท่าเทียมกันอย่างรวดเร็วและกว้างไกล

ทำให้การศึกษาของจีนประสบผลสำเร็จในการเข้าถึงการศึกษาของจีน นครเซี่ยงไฮ้กลายเป็นสุดยอดของผลการทดสอบประเมินจาก PISA ในปี ค.ศ.2009 และยังเปลี่ยนแปลงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แม้จะยังมีความท้าทายอีกมากสำหรับการจัดการศึกษาในจีนมีกลยุทธ์มากมายที่ถูกพิสูจน์ด้วยการกระทำอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงบทเรียน 5 บทเรียน

1) หลักฐานที่ใช้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เช่น นโยบายจำนวนมากในประเทศจีนการกำหนดเค้าโครงร่างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ขั้นตอน: 1) การดำเนินการสำรวจ 2) จัดทำเอกสารฉบับร่าง 3) การให้คำปรึกษา 4) การทดลอง และ 5) การดำเนินการและการขยายผลทำงานร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้เสียครูผู้ปกครองนักวิจัยหน่วยงานในท้องถิ่นและชุมชนผ่านการปรึกษาหารือกับโรงเรียนครูและรัฐบาลท้องถิ่นเพื่อขอความคิดเห็นในความเกี่ยวข้องและความเป็นไปได้ของนโยบาย นโยบายสำหรับการทดลองขับเคลื่อนแล้วดำเนินการทั่วประเทศ

2) การจัดให้มีการสนับสนุนระดับมืออาชีพเพื่อการเรียนการสอน จีนสร้างระบบการเรียนการสอนการวิจัย, การให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องเพื่อครูผู้สอนในชั้นวิธีการเรียนการสอนการวิจัยสถาบันที่จังหวัด (เทศบาล) และระดับเขตเลือกนักวิจัยที่ดีที่สุดเพื่อสนับสนุนการทำงานของครู ประสานงานโครงการวิจัยกับโรงเรียน, การตีความมาตรฐานหลักสูตรการวิเคราะห์การเรียนการสอนในชั้นเรียนเตรียมบทเรียนการพัฒนาสื่อการสอนและการเลือกการปฏิบัติที่ดีที่สุดและทำวิจัยผู้สนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพครู

3) การเรียนรู้จากโลก หน่วยงานรัฐบาลสถาบันการวิจัย และโรงเรียนทุกมองไปที่ประสบการณ์ของประเทศอื่นสำหรับแรงบันดาลใจในกระบวนการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ปี 1980เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ศึกษาดูงานต่างประเทศเพื่อเรียนรู้วิถีปฏิบัติที่แตกต่างกันศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประเทศมาตรฐานกับประเทศที่พัฒนาแล้วและสร้างการปฏิบัติที่ดีที่สุดเพื่อสร้างแผนนโยบาย แสวงหาโรงเรียนในระดับสากลเพื่อการพัฒนาความร่วมมือแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศเป็นการเรียนรู้จากโลกภายนอกเพื่อปรับปรุงเนื้อหาการเรียนการสอน

4) การทดลอง หลักการบางส่วนมีที่มาจากกรอบรูปทางเศรษฐกิจ ช่วยสร้างความคิดใหม่ๆ มีการทดลองในระบบการศึกษาที่ประสบความสำเร็จจะได้รับการแปลงเป็นนโยบายการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนในชั้นเรียนที่ได้รับการพัฒนา กว่า 1,000 รายวิชา ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่สามารถเลือกเรียนเกี่ยวกับประเด็นที่เกิดขึ้นใหม่ของศตวรรษที่ 21 ทำให้ทั่วประเทศ

เกิดการขับเคลื่อนการศึกษาอย่างรวดเร็ว

5) สร้างความสมดุลระหว่างความเป็นเอกภาพและความหลากหลาย ในปี 2001 จีนจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสามระดับที่สอดคล้องกับหลักการของ “พื้นฐานทั่วไปและตัวเลือกที่หลากหลาย” ที่ครอบคลุมหลักสูตรระดับชาติ ระดับท้องถิ่นและระดับโรงเรียน โดยหลักสูตรระดับชาติคิดเป็น 80% และหลักสูตรระดับท้องถิ่นและโรงเรียน 20% โครงสร้างดังกล่าวเพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนทุกคนได้รับหลักการความรู้พื้นฐานและทักษะในขณะที่ออกจากโรงเรียนมีเพียงพอสำหรับการทดลองและนวัตกรรม

จะเห็นว่าการกำหนดนโยบายการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ของจีน สามารถสร้างความแตกต่างในการเรียนรู้ของนักเรียนและสังคมเป็นอยู่ที่ดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงอันยิ่งใหญ่ที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 และการดำเนินการที่จะต้องดำเนินการในอนาคตเพื่อตอบสนองความท้าทายเหล่านี้และสร้างโอกาสเป็นทีละขั้นทีละตอน

การเปลี่ยนอุตสาหกรรมตำรวจเรียน สำนักพิมพ์ตำรวจเรียน จะหาวิธีที่จะทำให้ตัวเองเกี่ยวข้องกับผู้ชมดิจิทัลของพวกเขา เน้นทักษะกว่าข้อเท็จจริง ประกอบด้วยหลักสูตรสร้างทักษะ

การวิเคราะห์แนวโน้มสำหรับการวางแผนจัดหลักสูตรในอนาคต (Identifying Futures Trends in Curriculum Planning)

ในอนาคตการจัดการศึกษาจะมีการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเป็นที่แพร่หลายมาก Google จะกลายเป็นปัจจัยสำคัญอันดับต้นๆ ในชีวิตประจำวันของทุกคน ทุกวงการอาชีพ การศึกษายังมีความจำเป็นมากขึ้น Google จะเป็นโอกาสให้กับเด็กที่ยากจนจะมีความสามารถที่จะได้รับการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพเช่นเดียวกับเด็กที่ร่ำรวย ในอนาคตครูอาจเกิดความสูญเสียมากในด้านการจัดการศึกษาและการทำงานอย่างน้อยในวิธีที่เรากำลังจับตาการเรียนของนักเรียนจะไม่ได้ออกจำกัดโดยอายุหรือสถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ไปสู่โอกาสในการเรียนรู้ นักเรียนจะมีโอกาสมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อาจารย์จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการแบบเฉพาะเจาะจงหรือความสนใจการเรียนรู้อะไรสักอย่าง การเรียนรู้ที่ดีที่สุดตรงกัน กลุ่มของพวกเขาสามารถศึกษาค้นคว้าผ่านการทำงานของเทคโนโลยีซึ่งเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้และในอนาคตเทคโนโลยีจะเป็นแรงกดดันในการสร้างทางเลือกสำหรับการศึกษาค้นคว้าเอกสารความรู้ต่างๆ สำหรับการวางแผนการจัดการศึกษา ซึ่งเกิดจากอิทธิพลและผลกระทบจากวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้เกิดการ “ขยายความรู้” และ “เพิ่มความรู้ที่เฉพาะเจาะจง”

มากขึ้นเพิ่มขึ้น สามารถกำหนดแยกเป็นความต้องการของหลักสูตร 3 ประการ คือ 1) พื้นฐานความเป็นพลเมือง 2) ความสมดุลของการศึกษาความจริงกับกระบวนการพัฒนาทักษะ 3) การสนับสนุนด้านอาชีพและการใช้หลักสูตร

สำหรับการวางแผนการพัฒนาหรือจัดทำหลักสูตร เทร้าท์แมนและพาลอมโบ (Troutman and Palombo) จาก Virginia Beach Public Schools กล่าวถึงแรงกดดันสำหรับการวางแผนหลักสูตรไว้ 15 ประการ

- 1) ทักษะพื้นฐานทางวิชาการ (Basic Academic Skills)
- 2) คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ (Computer and Information Technologies)
- 3) ความยืดหยุ่นของหลักสูตร (Curriculum Flexibility)
- 4) การแก้ไขหลักสูตร (Curriculum Revision)
- 5) อุดมการณ์ประชาธิปไตย (Democratic Ideals)
- 6) โครงการสำหรับเด็กปฐมวัย (Early Childhood Programs)
- 7) มุมมองเชิงอนาคต (Future Perspective)
- 8) ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับโลก (Global interrelationships)
- 9) การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)
- 10) มวลสื่อ (Mass Media)
- 11) การเติมเต็มให้สมบูรณ์ (Personal Fulfillment)
- 12) วิธีการเชิงกระบวนการ (Process Approach)
- 13) การพัฒนาทีมงาน (Staff Development)
- 14) ประสานชุมชน (Use of Community)
- 15) ศึกษาความก้าวหน้าของวิชาชีพ (Vocational and Career Education)

การบริหารหลักสูตรในอนาคต

เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ความก้าวหน้าทางวิทยาการด้าน ICT มีสูงมากและรวดเร็วเกิดสังคมใหม่ เครือข่ายใหม่ที่ไม่มีความแตกต่างในลักษณะของเสรีภาพและการรวมตัวทางความคิดมีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และการสื่อสารมาใช้สนองความต้องการของแต่ละคน ทำให้เกิดสังคมออนไลน์ (Social Media) และสังคมแห่งความหลากหลาย (Diversity) ที่ปลดข้อจำกัดทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมมีการใช้ภาษาที่เป็นสากลและภาษาเชิงสัญลักษณ์ในการติดต่อสื่อสารถึงกัน แสดงความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเสรีการจัดการศึกษาส่วนใหญ่จึงเป็นในลักษณะตั้งรับ (Reactive) และแบบแผนของการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จจะอยู่ที่หลักสูตรของการศึกษานั้น หลักสูตรเมื่อผ่านการใช้หรือขับเคลื่อนไปใน

ระยะเวลาหนึ่งจำเป็นต้องมีการทบทวน ประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นแล้วนำมาปรับปรุงพัฒนาให้เกิดความเหมาะสม ชัดเจน ทั้งในแง่ของเอกสาร การนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาหลักสูตรจะประสบความสำเร็จได้ จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ มีการกระจายอำนาจให้สถานศึกษามีส่วนร่วมคิดและตัดสินใจเพื่อการเปลี่ยนแปลงแนวคิด วิธีการ รูปแบบการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Paradigm Shift) เพื่อให้เกิดแนวทางการบริหารหลักสูตรและการปฏิบัติหลักสูตรแบบใหม่ที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันหลายระดับ

การบริหารจัดการหลักสูตร (Curriculum Administration) เป็นการบริหารงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมหลายมิติเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายหลายองค์กร ต้องอาศัยองค์ประกอบปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆ มากมาย เปรียบเสมือนการจัดกิจกรรมทุกอย่างในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพสูงสุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552: 1) และเมื่อประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ในวันที่ 31 ธันวาคม 2558 นี้ ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การสื่อสาร และเครือข่ายสากล (Internet) ที่ทำให้มีการติดต่อเชื่อมโยงถึงกันทั่วโลก การออกแบบหลักสูตร จึงจำเป็นต้องนำข้อมูลหลายด้านที่หลากหลายมาร่วมกันพิจารณา เพื่อสร้างคุณภาพของเด็กไทยให้มีคุณภาพทัดเทียมกับนานาชาติอาเซียน

ภาพอนาคตของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ ผู้เขียนมีมุมมองเชิงประสบการณ์และการเปรียบเทียบกับสถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการสื่อสารที่เข้าสู่ยุคดิจิทัล (Digital Age) จึงขอเสนอการบริหาร/การพัฒนาหลักสูตรในมุมมองต่อไปนี้

1. วิสัยทัศน์ หลักการและจุดหมาย

1.1 จากวิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คือ “หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการเรียนต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคน

สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ” เข้าใจว่าเป็นวิสัยทัศน์ที่เขียนยาวมากมุ่งความครอบคลุม มีรายละเอียดชัดเจนออกแนวกว้าง ๆ คงเป็นการออกแบบเพื่อคนทั้งประเทศ ซึ่งถือว่ามีความเหมาะสมในช่วงเวลานั้น แต่เป็นวิสัยทัศน์ที่ขาดความท้าทายขาดยุทธศาสตร์เชิงรุก หรือความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งในทศวรรษหน้า วิสัยทัศน์ของหลักสูตร ควรเป็นลักษณะของการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงมากกว่า ตัวอย่างเช่น

“มุ่งมั่นพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพทุกด้าน ได้มาตรฐานสากลและผู้เรียนมีความสุขกับ (โลกแห่ง) การเรียนรู้”

ในแง่มุ่งของการนำสู่ปฏิบัติจะเป็นการนำเสนอพันธกิจมาตรการหรือจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมน่าจะเหมาะสมกว่า เช่น จัดการศึกษาให้มีคุณภาพทุกด้านได้มาตรฐานสากล (“World Class Standard Quality”) เป็นการจัดการเรียนรู้อะไร (the “what” of learning) เรียนรู้อย่างไร (the “how” of learning) และเรียนรู้ไปทำไม (the “why” of learning) เพื่อที่จะให้นักเรียนมีความสุขกับการเรียน (Happy to Learn)

ดูตัวอย่างวิสัยทัศน์ของหลักสูตรของ St Michael’s School ในออสเตรเลีย มีสั้นๆ ดังนี้ครับ

As a Catholic school community with faith in God and respect and trust for one another, we strive for a quality education making learning fun and challenging

ในฐานะที่เป็นชุมชนของโรงเรียนคาทอลิกด้วยความเชื่อในพระเจ้าและให้ความเคารพและความไว้วางใจ ซึ่งกันและกัน เรามุ่งมั่นเพื่อการศึกษาที่มีคุณภาพทำให้การเรียนรู้สนุกสนานและท้าทาย

หรือลองดูอีกโรงเรียนก็ได้ครับ Saxmundham Free School ในสหราชอาณาจักร มีวิสัยทัศน์ดังนี้

‘Providing a Foundation for Life’ “การให้เป็นรากฐานของชีวิต” เห็นไหมว่าเขียนวิสัยทัศน์ไม่ต้องยาวมากนัก

1.2 หลักการของหลักสูตร ควรเขียนให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและการย่างก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัลที่มีอิทธิพลมากต่อการแสดงความคิดอย่างอิสระ รวมทั้งการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และการเชื่อมต่อโลก ดังนั้นหลักการของหลักสูตร จึงควรมุ่งหลักการในการพัฒนาเด็กและเยาวชนใน 9 ประเด็น

1. เพื่อความเป็นเอกภาพของความเป็นชาติ
2. มีจุดหมาย มาตรฐานการเรียนรู้เป็นสากล ตัวชี้วัดที่ชัดเจนในการพัฒนาคน

3. จัดการศึกษาเพื่อปวงชน เสมอภาค และมีคุณภาพ
4. สนองหลักการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วม
5. มีความยืดหยุ่น สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์ที่หลากหลาย (ในประเทศ หน่วยจัด สถานประกอบการ ประสบการณ์ชีวิต ประสบการณ์ทำงาน)
6. เน้นความสามารถ สมรรถนะของผู้เรียนเป็นสำคัญ

7. จัดการศึกษาครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย
8. มีความเชื่อมโยงกับหลักสูตรอื่นทั้งในประเทศ และต่างประเทศ โดยเฉพาะในอาเซียน
9. ความเป็นพลวัตต่อการเปลี่ยนแปลง

1.3 จุดหมายของหลักสูตร

1. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. มีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ มีวินัยและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของความเป็นคนปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนเองนับถือ
3. มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา มีทักษะชีวิต
4. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี รักการออกกำลังกาย
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะ สร้างสรรค์สังคมและการอยู่ร่วมกัน
6. รักการทำงาน การประกอบอาชีพสุจริต ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จะเห็นว่าจุดหมายของหลักสูตรเมื่อพิจารณาจากปรัชญาที่เรียกว่า สี่เสาหลักของการจัดการศึกษา (The Four Pillars of Education) ที่หมายถึง หลักสำคัญ 4 ประการของการศึกษาดลอดชีวิต ของคณะกรรมการชาตินาชาติ ว่าด้วยการศึกษาในคริสต์ศตวรรษที่ 21 ที่ได้เสนอรายงานเรื่อง Learning: The Treasure Within ต่อองค์การ UNESCO เมื่อ ค.ศ. 1995 ประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการ ได้แก่

- 1) การเรียนรู้เพื่อรู้ (Learning to Know) คือ การเรียนรู้ที่ผสมผสานความรู้ทั่วไปกับความรู้ใหม่ในเรื่องต่างๆ อย่างละเอียดลึกซึ้ง รวมถึงการฝึกฝนวิธีเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต

2) การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริง (Learning to Do) คือ การเรียนรู้ที่ช่วยให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานได้ เป็นการเรียนรู้โดยอาศัยประสบการณ์ต่างๆ ทางสังคมและในการประกอบอาชีพอาจเป็นทั้งการเรียนรู้ในระบบและนอกระบบโรงเรียน เรียนทั้งภาคทฤษฎีสลับกับการฝึกปฏิบัติงาน

3) การเรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกัน (Learning to Live Together) คือ การเรียนรู้ที่ช่วยให้บุคคลเข้าใจผู้อื่นและตระหนักถึงความมนุษย์เราจะต้องพึ่งพาอาศัยกัน เรียนรู้วิธีแก้ปัญหาข้อขัดแย้งต่างๆ ร่วมกันโดยตระหนักถึงความแตกต่างหลากหลาย เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันและเน้นสันติภาพ

4) การเรียนรู้เพื่อชีวิต (Learning to Be) คือ การเรียนรู้ที่ช่วยให้บุคคลสามารถปรับปรุงบุคลิกภาพของตนได้ดีขึ้น ทำงานโดยอิสระ มีความคิด และความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง การใช้เหตุผล ความซาบซึ้งในสุนทรียภาพ สมรรถนะทางร่างกาย ทักษะในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น

เมื่อนำสี่เสาหลักด้านการศึกษาลดชีวิตมาพิจารณา ร่วมกับองค์ 4 ของการศึกษาไทยตั้งแต่อดีต คือ **พุทธศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษา และพลศึกษา** แล้วพบว่าไม่ต่างกันเท่าใด ทำให้ครอบคลุมขึ้น แต่ในหลักสูตรฉบับหลังๆ กล่าวถึงองค์ 4 ไม่ค่อยชัดเจนนัก ความเป็นมาขององค์ 4 ของการศึกษาไทย เริ่มมาตั้งแต่ พ.ศ. 2472 ปรากฏในความเรียงของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (ครูเทพ : 2472) ซึ่งตอนนั้นมีสาระสำคัญ 4 ประการ คือ 1) ให้มีวิชาชีพ 2) ให้มีวิชาที่ปลูกสติปัญญา 3) ให้มีจริยชาติ 4) ให้รู้จักบำรุงร่างกาย ซึ่งแนวคิดนี้ได้รับการพัฒนาสืบมาปรากฏเป็นองค์ 4 ของการศึกษา ในแผนการศึกษาชาติ 5 มิ.ย.2494 ที่ให้จัดการศึกษาทั้ง 4 ส่วนพอเหมาะกัน คือ 1) จริยศึกษา 2) พลศึกษา 3) พุทธศึกษา 4) หัตถศึกษา ใช้มาจนกระทั่งมาถึงหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521 แต่หลักสูตรฉบับต่อมา คือ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 กลับมิได้จัดโครงสร้างตามองค์ 4 แต่กำหนดจุดหมายเน้นไปที่ สาระการเรียนรู้ ความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการศึกษาต่อ โดยเน้นความรู้ ความคิด ความสามารถและ คุณธรรม ต่อมา**สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี** ทรงมีพระราชดำรัสเห็นด้วยเกี่ยวกับการแบ่งการศึกษาที่สมดุล เป็นพุทธศึกษา จริยศึกษา พลศึกษา และหัตถศึกษา ว่าเป็นหลักการที่สามารถปรับใช้ได้อย่างสอดคล้องกลมกลืนกับทุกกาลสมัย.....

และเมื่อพิจารณาจุดหมายของหลักสูตรพุทธศักราช 2551 เทียบเคียงกับองค์ 4 ของการศึกษาไทย จะพบว่าส่วน

สำคัญที่ขาดความชัดเจน เขียนไว้บ้างในจุดหมายของหลักสูตร คือ ด้านหัตถศึกษา การประกอบอาชีพ ความรักในอาชีพ รักการทำงาน จึงอาจเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เด็กปัจจุบันมุ่งแต่เรียน ทำงานไม่ค่อยเป็น อาชีพจะไม่เรียน **ดีแต่พูดหรือพูดได้ทุกเรื่องแต่ทำไม่ได้ดีสักเรื่อง** หรือผู้ใหญ่/นักศึกษามัวแต่ระวังประเด็นที่ว่า ดี กับเก่งอะไรสำคัญกว่า เก่ง ดี มีสุข ไม่ถูกต้อง ควรเป็น ดี เก่ง มีสุข แต่ผู้เขียนคิดว่า เปลี่ยนวิธีคิดใหม่เถอะครับ เป็นเรียนรู้อย่างมีความสุข เป็นคนดี มีคุณภาพ (เก่ง) ดีกว่านะครับ

ต่อเมื่อจะพัฒนาเป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในทศวรรษหน้า ที่มีความจำเป็นที่จะต้องจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับโลกยุคดิจิทัล ยุคเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก เป็นยุคที่ทำให้ผู้คนติดต่อถึงกันทั่วโลกอย่างรวดเร็วภายในพริบตา โดยไม่จำเป็นต้องเดินทางไปพบกันจุดหมายสำคัญของหลักสูตรที่ควรปรับปรุงและเพิ่มเติม องค์ 4 ของการศึกษาไทย คงไม่เพียงพอ **จึงต้องเป็นองค์ 6 ของการจัดการศึกษา**

1. จริยศึกษา (Moral Education) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของคนมีความรับผิดชอบ มีวินัย ยึดมั่นปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ปฏิบัติตน ตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนศรัทธา

2. พุทธิศึกษา (Cognitive Education) มีความรู้อันเป็นสากล รู้ลึกซึ้งการสืบค้น และมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิตเรียนอย่างมีความสุข

3. พลศึกษา (Health Education) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยที่ดี รักการออกกำลังกายหลีกเลี่ยงอบายมุขและยาเสพติด

4. หัตถศึกษา (Vocational education) รักการทำงาน มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต สามารถปฏิบัติงานต่างๆ ได้ด้วยตนเอง มีความภาคภูมิใจในอาชีพของชนชาติ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

5. โลกศึกษา (Global Citizenship Education) ศึกษาโลกและมีความเป็นพลเมืองโลก ศึกษาความเป็นโลกาภิวัตน์ ความเป็นนานาชาติ และสิทธิมนุษยชน เคารพ ความเป็นชนชาติของผู้อื่น มีความรักชาติไทย มีจิตสำนึกใน ความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และ

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

6. พิพิธภพศึกษา Diversity Education คือ การศึกษาจากความต่าง มีความสามารถในการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ การใช้ชีวิตกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและชนชาติ เมื่อเป็นประชาคมอาเซียน อาเซียน +3 อาเซียน +6 หรือมากกว่า จะเกิดปรากฏการณ์ที่เรียกว่าเอนกวัฒนธรรม หรือพหุวัฒนธรรม (Multi Cultural) และเกิดปรากฏการณ์ข้ามวัฒนธรรม (Cross Cultural)

2. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

2.1 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน องค์ประกอบของสมรรถนะ คือ ความรู้ ทักษะ ความสามารถและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จากงานวิจัยเรื่อง ระบบการควบคุมทางการบริหาร โรงเรียนในฝันโดยใช้การบริหารแบบสมดุคเมื่อ พ.ศ.2550 พบว่า วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ด้านผู้เรียน ที่แปรสภาพเป็นความสามารถของผู้เรียนประกอบด้วย 5 ประการ 1) เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ 2) มีความสามารถในการใช้ ICT 3) ทักษะการดำรงชีวิต มีคุณธรรม มั่นใจตนเอง กล้าแสดงออก 4) การอนุรักษ์ ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา 5) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำเร็จ อ่อนสัมพันธุ์, 2550 : 163-165) แต่เมื่อเวลาผ่านไปเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง เทคโนโลยี การเชื่อมต่อถึงกันทั่วโลก ความเป็นยิ่งกว่าโลกาภิวัตน์ คือเข้าสู่ยุคดิจิทัล และการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงาน ทำให้หลักสูตรการศึกษาต้องเปลี่ยนแปลง ผู้เรียนต้องปรับตัวให้เข้ากับสังคมในลักษณะนานาชาติ เอนก วัฒนธรรมที่มีความเป็นพิพิภพ ดังนั้น สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรในทศวรรษหน้า จึงควรมีสมรรถนะเหล่านี้ คือ

1. สมรรถนะการมุ่งผลสำเร็จในการเรียน Goal Attainment
2. สมรรถนะด้านการคิดเชิงระบบ ที่สามารถพัฒนาสู่การปฏิบัติ
3. สมรรถนะด้านการให้ความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ และการทำงานเป็นทีม
4. สมรรถนะด้านทักษะการทำงาน และกระบวนการปฏิบัติงาน
5. สมรรถนะด้านภาษาการสื่อสาร (สื่อความ) และการอยู่ร่วมกัน
6. สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

7. สมรรถนะด้านทักษะชีวิตและการแก้ปัญหา

2.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้เรียนที่เป็นผลผลิต

จากหลักสูตรในทศวรรษหน้า ควรมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เชิงพหุ คือ ต้องพัฒนาคุณลักษณะอันดีของผู้เรียนอย่างรอบด้าน ตัวอย่างดังนี้

1. รักษา ศาสนา พระมหากษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริตรับผิดชอบ มีวินัยคุณธรรม จริยธรรม
3. อยู่อย่างพอเพียงนำคุณธรรมทางศาสนาเป็นหลักในการดำรงชีวิต
4. มุ่งมั่นความสำเร็จในการเรียนและเรียนอย่างเป็นสุข
5. เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่ (มีความ) สามารถ และสร้างสรรค์
6. เป็นบุคคลด้าน ICT and Network
7. มีทักษะชีวิต มีความเข้มแข็งทางจิตใจ ร่างกาย
8. มุ่งมั่นในการทำงานอย่างเป็นระบบให้สำเร็จ
9. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี สามัคคี ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
10. มั่นใจตนเอง กล้าคิด กล้าพูด กล้าแสดงออก
11. เป็นบุคคลแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์
12. ภูมิใจในความเป็นไทยวัฒนธรรมไทย และให้ ความเคารพวัฒนธรรมของนานาชาติ
13. มีจิตอาสา จิตสาธารณะนี้คงเป็นตัวอย่าง อาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

3. กลุ่มสาระ รายวิชา มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด

สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า จะมีรายวิชาใด จะเรียนรู้อะไรบ้างนั้น ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ความเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก ความจำเป็นในการต้องการกำลังคน ที่สำคัญคือจะต้องมีความเชื่อมโยงกับศาสตร์ต่างๆ อย่างครอบคลุม ถูกต้องและไม่หลงทาง เช่น ปรัชญาการศึกษา จิตวิทยา รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา ฯลฯ ตลอดจน ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงนั้น เช่น ถ้าต้องการให้เกิด ความรักชาติ ภูมิใจในความเป็นชาติ ก็ต้องเน้นรายวิชาประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง เน้นความเปลี่ยนแปลงของสังคมเทคโนโลยี ก็ควรมีรายวิชาเกี่ยวกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ สารสนเทศ หรือมุ่งเน้นวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์การเพิ่มหรือปรับปรุงศาสตร์ ใหม่ รายวิชาต่างๆ ไม่ยาก แต่ควรมีรายวิชาให้นักเรียนเลือก อย่างหลากหลาย แต่สิ่งที่จะเสนอแนวคิดไว้ตรงนี้คือเรื่อง การอ่าน อย่างว่าแต่เด็กไทยอ่านหนังสือน้อยเลย ครูไทยที่อ่านน้อยเช่นกัน ดังนั้นวิธีแก้ปัญหา สามารถจัดทำเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) เพิ่ม รายวิชา การอ่านในทุกระดับชั้นเช่นระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3

อ่านอย่างน้อย 2 เล่ม/ภาคเรียน ประถม 4-6 อ่านอย่างน้อย 4 เล่ม/ภาคเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 4 เล่ม/ภาคเรียน มัธยมศึกษาตอนปลาย 8 เล่มต่อภาคเรียน โดยระดับมัธยมศึกษา ต้องมีหนังสือภาษาอังกฤษอย่างน้อย 1 เล่ม/ภาคเรียน ทั้งนี้ รายวิชาในระดับประถมศึกษา เป็นวิชา การอ่านเบื้องต้น 1-6 ระดับมัธยมศึกษา เป็นการอ่านเพื่อวิเคราะห์ 1-6 และทุกวิชาที่เปิดสอนจะเป็นลักษณะ “นอกเวลา” ทั้งหมด 2) อ่านหนังสือ นอกเวลาทุกรายวิชา ถ้าโรงเรียนเปิดการเรียนการสอนวิชาใด จะต้องมีย่านนอกเวลา 1 เล่ม ถ้าทำแบบนี้ได้เชื่อได้ว่าอัตรา การอ่านของเด็กไทยต้องเพิ่มสูงขึ้นอย่างแน่นอน

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า ควรเป็นระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะ ของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนด เนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็น เกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพ ผู้เรียน ซึ่งตัวชี้วัดของหลักสูตรนั้นนอกจากจะกำหนดจากการจัด การเรียนรู้ในแต่ละรายวิชาแล้ว ควรพิจารณาตัวชี้วัดสู่ความสำเร็จ ของคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนควบคู่ไปด้วยดังตัวอย่าง ตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสหภาพยุโรป 16 ประการ ที่จัดทำโดยคณะกรรมการจัดทำตัวชี้วัดการศึกษา ที่ จัดทำตั้งแต่ปี 2000 ปัจจุบันยังใช้อยู่ควบคู่ไปกับการใช้หลักสูตร ซึ่งตัวชี้วัดทั้ง 16 ตัวนั้น มีดังนี้

- ผลการเรียนรู้คณิตศาสตร์
- ทักษะการอ่านของนักเรียน
- ผลการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
- ความสามารถในการใช้ ICT
- ผลการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ / ความสามารถทาง

ภาษา: ทักษะคิดและการประเมินตนเอง

- การเรียนรู้วิธีการเรียน
- หน้าที่ความเป็นพลเมืองที่ดี
- อัตราการออกกลางคัน
- ความสำเร็จของการศึกษาขั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
- การศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา หรือในระดับที่สูงขึ้น
- การประเมินผลและการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา

ของโรงเรียน

- การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน
- การศึกษาและการฝึกอบรมของครู
- การมีส่วนร่วมในระดับก่อนประถมศึกษา

- จำนวนนักเรียนต่อคอมพิวเตอร์
- ค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่อนักเรียน

จะเห็นว่าตัวชี้วัดในแบบของยุโรปมีไม่มากนัก แต่ ตัวชี้วัดของเขาแต่ละตัวได้มาจากการวิจัย มิได้กำหนดขึ้นเอง ถ้าจะนำมาปรับใช้ในเมืองไทยก็วิจัยเพิ่มเติมว่าจะมีตัวชี้วัด เพิ่มขึ้นอีกมากน้อยเท่าใด แต่ก็คงจะมากพอสมควร เพราะ ประเทศไทยการจัดการศึกษาหลักสูตรจะมีตัวชี้วัดที่ “ครอบคลุม”

5. การจัดเวลาเรียน โครงสร้างเวลาเรียน

ในอนาคตการจัดเวลาสำหรับหลักสูตรจะต้องจัดให้ มีความเหมาะสมตามสมควรตามช่วงเวลา กล่าวคือ การจัด เวลาเรียนโรงเรียนสามารถจัดได้หรือยืดหยุ่นได้ตามกรอบที่ กำหนดแล้วแต่การออกแบบหลักสูตร จุดหมายของหลักสูตร และขึ้นอยู่กับรายวิชาในหลักสูตรด้วย ถ้ามีแต่รายวิชาที่ “ต้องเรียน” เวลาก็จะถูกใช้แบบ “จัดเต็ม” คือ ใช้เวลาทั้งวัน ผู้เรียนจะไม่มีเวลาวาง เมื่อขับเคลื่อนหลักสูตรเป็นชั่วโมงเรียน มีปัญหา เช่น ในระดับประถมศึกษายังมีโรงเรียนหลายแห่งที่ นับเวลา 200 วัน และให้นักเรียนมาโรงเรียนให้ครบทั้งๆ ที่ สอนจบ ครบชั่วโมงตามหลักสูตรแล้วอย่างไรก็ตามยังมีนัก วิชาการหลายท่านให้ข้อคิดเห็นว่าถ้าเรียนมากเกินไป เด็กจะเครียด ในอนาคตจะมีแนวโน้มว่าจะเรียนในห้องเรียนน้อยลง ทำ กิจกรรมมากขึ้น การออกแบบการจัดการจัดการเรียนรู้อาจต้อง มีหรือเป็นลักษณะของ Activities เรียนพร้อมปฏิบัติควบคู่กันไป การจัดการเรียนรู้นั้นเป็นเรื่องดีและเห็นด้วยอย่างยิ่ง หลายกลุ่ม สาระสามารถนำเด็กไปปฏิบัติกิจกรรมได้ทั้งในเวลาและนอกเวลา ฝึกงานนอกสถานศึกษากับสถานประกอบการได้ หรือจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรได้ เช่น กิจกรรมทางภาษากับการปฏิบัติเป็น มัคคุเทศก์ กิจกรรมค่ายวิชาการ การฝึกเรียนภาคปฏิบัติจาก วิทยาลัยการอาชีพ หรือ กศน. ฝึกภาคปฏิบัติกับโรงพยาบาล ฝึกกับสถานประกอบการอื่นๆ เป็นต้นที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ มีการจัดการเรียนรู้ในลักษณะการใช้สื่อเทคโนโลยีมากขึ้น มี E - learning มี E - conference มีเรียนแบบทางไกล มีห้อง SMART Classroom เป็น Virtual Education มีระบบการชดเชย เวลาจากการเรียนนอกสถานที่ ต้องมีกฎ กติกาในลักษณะยืดหยุ่น และเชื่อมโยงโดยต้องมีระบบและเกณฑ์ที่รองรับการถ่ายโอน ประสิทธิภาพและการถ่ายโอนความรู้จากสถานประกอบการ หรือจากหน่วยงานทั้งที่เป็นสถานบันการศึกษาและไม่ใช่อสถานบัน การศึกษา การถ่ายโอนรายวิชาจากสถาบันการศึกษาอื่น ที่สำคัญ คือต้องมีระบบรองรับการถ่ายโอนรายวิชาจากสถาบันของ ต่างประเทศทั้งในอาเซียนและประเทศอื่นๆ สพฐ.จะต้องรับ เป็นเจ้าภาพในการจัดสร้าง - ออกแบบระบบ แล้วทำเป็นประกาศ

ผู้เรียนน่าจะสามารถเรียนจากสถาบันการศึกษา
มากกว่าหนึ่งแห่งได้ในเวลาเดียวกันและจบการศึกษาได้

6. การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้เกณฑ์การวัดผล

ปัจจุบันการวัดผลและเกณฑ์การวัดผลจะมีลักษณะ
การยืดหยุ่นมาก จนบางครั้งคิดว่าเพราะเกณฑ์และการวัดผล
นี้แหละที่ทำให้คุณภาพของเด็กลดลง เช่น “เกณฑ์ไม่ผ่านแล้ว
ซ่อมได้หลายครั้ง” “วิชานี้ ครูคนนี้ไม่ชอบ ขอแค่ 1” “วิชานี้
ไม่ต้องเข้าเรียนก็ได้ ถ้าตกเดี่ยวครูก็ให้ 1” “วิชานี้ดี ครูให้คะแนน
เก็บ 80 สอบปลายภาค 20 ยังไงก็ 4” “วิชานี้หน่วยเดียวเอง
อย่าไปสนใจมาก ขอแค่ผ่าน” สิ่งเหล่านี้เป็นประเด็นที่น่าสนใจ
มากในปัญหาที่เกิดขึ้น

แนวทางสำหรับการวัดผลประเมินผลและเกณฑ์
การวัดผลสำหรับทศวรรษหน้า

1. โรงเรียนควรจัดวิชาเลือกที่หลากหลายให้เด็กได้
เลือกเรียน วิชาเพิ่มเติม ตามที่ตนเองสนใจ

2. กรณีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียน
ควรจัดวิชาเลือก (วิชาเพิ่มเติม) ที่สอดคล้องหรือเป็นแนวทาง
ในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา เช่น วิชาเลือกสำหรับ
วิศวกรรมศาสตร์ วิชาเลือกสำหรับแพทยศาสตร์ นิเทศศาสตร์
 ฯลฯ ต้องเตรียมนักเรียนตั้งแต่ ม.5 หรือ ม.6 ภาคเรียนแรก

3. หลักสูตรใหม่แต่ละรายวิชาในกลุ่มสาระควรมี
การกำหนดเนื้อหาให้มีน้ำหนักใกล้เคียง หรือเท่าเทียมกัน
เช่น ทุกรายวิชา มีน้ำหนักเป็น 2 หน่วยกิต

4. มีระบบเทียบเคียงที่ชัดเจน เช่น การเทียบโอน
ประสบการณ์ด้านวิชาการ หรือด้านอาชีพ การเทียบโอนรายวิชา
จากสถานประกอบการ การเทียบโอนรายวิชาจากโรงเรียนอื่น
ในระดับ สพฐ. การเทียบโอนรายวิชาจากสถาบันการศึกษาอื่น
เช่น อาชีวศึกษา กศน. สถาบันทางการอาชีวศึกษา ที่สำคัญ
การเทียบโอนรายวิชาจากสถาบันหรือศูนย์มาตรฐานวิชาการ

โรงเรียนต้องกำหนดเกณฑ์การเทียบโอนว่าเทียบโอน
ได้เท่าใด กลุ่มสาระใด เช่น นักเรียนสอบผ่านภาษาอังกฤษ
จากสถาบัน AUA ควรเทียบเคียง/เทียบโอนกับวิชาภาษาอังกฤษ
วิชาใด เกรดอะไร หรือเป็น Audit

5. เปิดระบบการเทียบเคียงหรือเทียบโอนรายวิชา
จากสถาบันการศึกษาต่างประเทศในระดับเดียวกัน (สพฐ.
รับรอง) โดยเฉพาะจากสถาบันการศึกษาไปประชาคมอาเซียน
เช่น นักเรียนไปเรียน Summer ที่สิงคโปร์ นักเรียนอาจเรียนแบบ
Online กับสถาบันการศึกษาต่างประเทศที่จัดการเรียนการสอน

แบบ Online ในฮ่องกง หรือยุโรป เป็นต้น นอกจากนี้หลักสูตร
ต้องมีระบบเทียบเคียงหรือเทียบโอนกรณีที่นักเรียนผ่าน
การเรียนหรือศึกษาจากรายวิชาในระดับอุดมศึกษาด้วย

6. ควรมีการ MOU กับสถาบันการศึกษาต่างๆ ทั้ง
ในประเทศและต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศในอาเซียน ใน
การแลกเปลี่ยนนักเรียนและหรือรับนักเรียนเข้าเรียนนี้ อาจเป็น
บางภาคเรียน เป็นปีและเทียบโอนรายวิชาได้ หรือจัดทำหลักสูตร
แบบคู่ขนานที่สามารถจบจากทั้งสองสถาบัน

7. เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเรียนได้มากกว่า 1
สถาบัน แล้วนำรายวิชามาเทียบเคียงได้

8. ควรเปิดการเรียนการสอนแบบทางไกล ศึกษา
ด้วยตนเอง และรูปแบบ Online

9. จัดตั้งศูนย์มาตรฐานวิชาการแยกเป็นวิชาๆ โดย
เชื่อมโยงกับสถาบันอุดมศึกษาจัดตั้งศูนย์มาตรฐานวิชาการ
เพื่อการทดสอบมาตรฐานวิชาการของรายวิชาต่างๆ เช่น
มหาวิทยาลัยศิลปากรจัดตั้งศูนย์มาตรฐานวิชาการสังคมศึกษา
และศูนย์มาตรฐานวิชาการภาษาไทย มีหน้าที่จัดทำมาตรฐาน
วิชาการสังคมศึกษา แล้วให้นักเรียนมาขึ้นสมัครสอบ มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์จัดตั้งศูนย์มาตรฐานวิชาการภาษาอังกฤษโดยจัด
ทำเป็นระดับ (Level) เช่น ระดับพื้นฐาน 1-4 สำหรับ ม.1-2
ระดับปานกลาง 1-4 สำหรับ ม.3-4 ระดับสูง 1-2 สำหรับ ม.5-6
 เป็นต้น แล้วนำเข้าสู่กระบวนการเทียบเคียงกับรายวิชาในหลักสูตร
ว่าเทียบได้เท่าใด กี่รายวิชา

10. กำหนดเกณฑ์คะแนนการประเมินแต่ละรายวิชา
น่าจะอยู่ในช่วง 50-50, 60-40, 70-30 อย่างให้อยู่ 80-20

11. ต้องคำนึงว่าเด็กในอนาคตจะมีความสามารถ
ที่หลากหลาย หลักสูตรต้องปลดล็อกการจัดหลักสูตรแบบแผน
การเรียนหรือการจัดป็นใดให้ผู้เรียน โดยให้มีวิชาหลักเท่าที่
จำเป็น ที่เหลือเป็นวิชาเพิ่มเติม ผู้เรียนอาจนัดทั้งวิทยาศาสตร์
คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย ศิลปศึกษา ดนตรีไทย
ดนตรีสากล และมีความถนัดทางช่าง เป็นนักกีฬา ผู้เรียนเหล่านี้
จะสามารถเลือกเรียนอย่างมีความสุข การเรียนที่มีความสุขคือ
การได้เรียนในสิ่งที่ชอบ ทำในสิ่งที่รัก

12. วาดฝันว่า สพฐ.ของประเทศไทยจะเป็นเจ้าของ
License ที่มีแบบประเมินด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเป็นของตนเอง
และนิยมใช้ไปทั่ว ASIA เข้าทำนอง Thailand's International
Student Standard Assessment Programme (TISSAP) เหมือน
ทิสเสป

รายการอ้างอิง

กาญจนา คุณารักษ์. **หลักสูตรและการพัฒนา**. นครปฐม:
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2540.

นิรมล ศตวุฒิ. **การพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2548).

สังัด อุทรานันท์. **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร**.
(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : มิตรสยาม. (2532).

สำเร็จ อ่อนสัมพันธุ์. **ระบบควบคุมทางการบริหารโรงเรียน
ในฝันโดยใช้การบริหารแบบสมดุล**. วิทยานิพนธ์
การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 2550.

Curriculum Trends in Education. <http://www.examiner.com/article/curriculum-trends-education>

Curriculum Past, Present, and Future.<http://www.mutiage-education.com/russportfolio/curriculumtopics/currichistory.html>

European Commission. **EUROPEAN REPORT ON QUALITY OF SCHOOL EDUCATION SIXTEEN QUALITY INDICATORS** (Online) 2000.

Three Trends That Will Shape the Future of Curriculum.
<http://blogs.kqed.org/mindshift/2011/02/three-trends-that-will-shape-the-future-of-curriculum/>

Wang, Catherine Yan. **Education in the 21st Century: Five lessons from China**. <http://oecdeducationtoday.blogspot.com/2014/05/education-in-21st-century-five-lessons.html>

UNESCO. **Teaching and Learning for a Sustainable Future**.
<http://www.unesco.org/education/tlsf/index.html>